

Deddf Trawsblannu Dynol (Cymru) 2013

2013 dccc 5

Cydsynio

4 Cydsynio: oedolion

- (1) Mae'r adran hon yn gwneud darpariaeth ynghylch cydsynio at ddibenion adran 3 mewn perthynas â gweithgaredd trawsblannu sy'n ymwneud â chorff, neu ddeunydd perthnasol o gorff, person nad yw—
 - (a) yn oedolyn a eithrir (gweler adran 5), neu
 - (b) yn blentyn (gweler adran 6).
- (2) Ystyrir bod cydsyniad wedi ei roi i'r gweithgaredd oni bai—
 - (a) bod yr achos yn un a grybwyllir yng ngholofn gyntaf Tabl 1 yn is-adran (3); ac os felly mae'n ofynnol cael cydsyniad datganedig, neu
 - (b) nad yw'r achos yn un a grybwyllir yng ngholofn gyntaf Tabl 1 yn is-adran (3) ac mae is-adran (4) yn gymwys.
- (3) Ar gyfer pob achos a grybwyllir yng ngholofn gyntaf Tabl 1, mae ystyr cydsyniad datganedig mewn perthynas â gweithgaredd wedi ei ddarparu yn ail golofn y tabl—

TABL 1

Yr achos	Ystyr cydsyniad datganedig
1. Mae'r person yn fyw.	Cydsyniad y person.
2. Mae'r person wedi marw ac yr oedd penderfyniad gan y person i gydsynio, neu i beidio â chydsynio, i'r gweithgaredd mewn grym yn union cyn iddo farw.	Cydsyniad y person.
3. Mae'r person wedi marw, nid yw achos 2 yn gymwys, yr oedd y person wedi penodi person neu bersonau i ymdrin â'r mater o gydsynio mewn	Cydsyniad a roddir gan y person neu'r personau a benodir.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Trawsblannu Dynol (Cymru) 2013, Croes Bennawd: Cydsynio. (See end of Document for details)

Yr achos	Ystyr cydsyniad datganedig
perthynas â'r gweithgaredd ac mae rhywun yn gallu rhoi cydsyniad o dan y penodiad.	
4. Mae'r person wedi marw, nid yw achos 2 yn gymwys ac yr oedd y person wedi penodi person neu bersonau i ymdrin a'r mater o gydsynio mewn perthynas â'r gweithgaredd, ond nid oes neb yn gallu rhoi cydsyniad o dan y penodiad.	Cydsyniad person y mae perthynas gymhwysol rhyngddo a'r person cyn iddo farw.
(4) Mae'r is-adran hon yn gymwys—	
(a) os yw perthynas neu gyfaill ers amser maith i'r ymadawedig yn gwrthwynebu ar sail barn yr ymadawedig, a	
(b) pe byddai person rhesymol yn dod i'r casgliad bod y perthynas neu'r cyfaill yn gwybod mai barn ddiweddaraf yr ymadawedig cyn iddo farw ar gydsynio i weithgareddau trawsblannu oedd bod yr ymadawedig yn gwrthwynebu i gydsyniad gael ei roi.	
(5) Yn yr adran hon mae cyfeiriad at benodi person neu bersonau i ymdrin â'r mater o gydsynio yn gyfeiriad at benodiad o dan adran 8.	
(6) Nid yw'r adran hon yn gymwys i gydsyniad i weithgaredd trawsblannu sy'n ymwneud â thynnu deunydd perthnasol a eithrir (gweler adran 7 am ddarpariaeth mewn perthynas â hyn).	

Gwybodaeth Cychwyn

- I1** A. 4 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 21(1)**
I2 A. 4 mewn grym ar 1.12.2015 gan **O.S. 2015/1679**, **ergl. 3(a)**

5 Cydsynio: oedolion a eithrir

- (1) Mae'r adran hon yn gwneud darpariaeth ynghylch cydsynio at ddibenion adran 3 mewn perthynas â gweithgaredd trawsblannu sy'n ymwneud â chorff, neu ddeunydd perthnasol o gorff, oedolyn a eithrir.
- (2) Yn achos oedolyn a eithrir mae angen cydsyniad datganedig.
- (3) Ystyr "oedolyn a eithrir" yw—
- (a) oedolyn sydd wedi marw ac nad oedd wedi bod yn preswyl fel arfer yng Nghymru am gyfnod o 12 mis o leiaf yn union cyn iddo farw, neu
- (b) oedolyn sydd wedi marw ac nad oedd ganddo am gyfnod sylweddol cyn marw y galluedd i ddeall y cysyniad y gellir ystyried bod cydsyniad i weithgareddau trawsblannu wedi ei roi;
- ac at y diben hwn mae cyfnod sylweddol yn golygu cyfnod sy'n ddigon hir i arwain person rhesymol i'r casgliad y byddai'n amhriodol ystyried bod cydsyniad wedi ei roi.
- (4) Ar gyfer pob achos a grybwyllir yng nghlofn gyntaf Tabl 2 mae ystyr cydsyniad datganedig mewn perthynas â gweithgaredd wedi ei ddarparu yn ail glofn y tabl—

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Trawsblannu Dynol (Cymru) 2013, Croes Bennawd: Cydsynio. (See end of Document for details)

TABL 2

Yr achos	Ystyr cydsyniad datganedig
1. Yr oedd penderfyniad gan yr oedolyn a eithrir i gydsynio, neu i beidio â chydsynio, i'r gweithgaredd mewn grym yn union cyn iddo farw.	Cydsyniad yr oedolyn a eithrir.
2. Nid yw achos 1 yn gymwys, yr oedd yr oedolyn a eithrir wedi penodi person neu bersonau i ymdrin â'r mater o gydsynio mewn perthynas â'r gweithgaredd, ac mae rhywun yn gallu rhoi cydsyniad o dan y penodiad.	Cydsyniad a roddir gan y person neu'r personau a benodir.
3. Nid yw achos 1 yn gymwys ac yr oedd yr oedolyn a eithrir wedi penodi person neu bersonau i ymdrin â'r mater o gydsynio mewn perthynas â'r gweithgaredd, ond nid oes neb yn gallu rhoi cydsyniad o dan y penodiad.	Cydsyniad person y mae perthynas gymhwysol rhyngddo a'r oedolyn a eithrir yn union cyn iddo farw.
4. Nid yw achosion 1, 2 na 3 yn gymwys mewn perthynas â'r oedolyn a eithrir.	Cydsyniad person y mae perthynas gymhwysol rhyngddo a'r oedolyn a eithrir yn union cyn iddo farw.

- (5) Yn yr adran hon mae cyfeiriad at benodi person neu bersonau i ymdrin â'r mater o gydsynio yn gyfeiriad at benodiad o dan adran 8.
- (6) Nid yw'r adran hon yn gymwys i gydsyniad i weithgaredd trawsblannu sy'n ymwneud â thynnu deunydd perthnasol a eithrir (gweler adran 7 am ddarpariaeth mewn perthynas â hyn).

Gwybodaeth Cychwyn

- I3** A. 5 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 21(1)**
- I4** A. 5 mewn grym ar 1.12.2015 gan **O.S. 2015/1679, ergl. 3(a)**

6 Cydsynio: plant

- (1) Mae'r adran hon yn gwneud darpariaeth ynghylch cydsyniad at ddibenion adran 3 mewn perthynas â gweithgaredd trawsblannu sy'n ymwneud â chorff, neu ddeunydd perthnasol o gorff, person sy'n blentyn neu sydd wedi marw'n blentyn.
- (2) Yn achos person sy'n blentyn neu sydd wedi marw'n blentyn mae angen cydsyniad datganedig.
- (3) Ar gyfer pob achos a grybwyllir yng nghlofn gyntaf Tabl 3 mae ystyr cydsyniad datganedig wedi ei ddarparu yn ail glofn y tabl—

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Trawsblannu Dynol (Cymru) 2013, Croes Bennawd: Cydsynio. (See end of Document for details)

TABL 3

Yr achos	Ystyr cydsyniad datganedig
1. Mae'r plentyn yn fyw ac nid yw achos 2 yn gymwys.	Cydsyniad y plentyn.
2. Mae'r plentyn yn fyw, nid oes unrhyw benderfyniad gan y plentyn i gydsynio, neu i beidio â chydsynio, i'r gweithgaredd mewn grym, a naill ai nid yw'r plentyn yn gymwys i ymdrin â'r mater o gydsynio neu mae'n gymwys i ymdrin â'r mater ond yn methu â gwneud hynny.	Cydsyniad person sydd â chyfrifoldeb rhiant dros y plentyn.
3. Mae'r plentyn wedi marw ac yr oedd penderfyniad gan y plentyn i gydsynio, neu i beidio â chydsynio, i'r gweithgaredd mewn grym yn union cyn iddo farw.	Cydsyniad y plentyn.
4. Mae'r plentyn wedi marw, nid yw achos 3 yn gymwys, yr oedd y plentyn wedi penodi person neu bersonau i ymdrin â'r mater o gydsynio mewn perthynas â'r weithgaredd ac mae rhywun yn gallu rhoi cydsyniad o dan y penodiad.	Cydsyniad a roddir gan y person neu'r personau a benodir.
5. Mae'r plentyn wedi marw, nid yw achos 3 yn gymwys ac yr oedd y plentyn wedi penodi person neu bersonau i ymdrin â'r mater o gydsynio mewn perthynas â'r gweithgaredd, ond nid oes neb yn gallu rhoi cydsyniad o dan y penodiad.	Cydsyniad person a oedd â chyfrifoldeb rhiant dros y plentyn yn union cyn i'r plentyn farw, neu pan nad oes unrhyw berson o'r fath yn bodoli, cydsyniad person y mae perthynas gymhwysol rhyngddo a'r plentyn yr adeg honno.
6. Mae'r plentyn wedi marw ac nid yw achosion 3, 4 na 5 yn gymwys mewn perthynas â'r plentyn.	Cydsyniad person a oedd â chyfrifoldeb rhiant dros y plentyn yn union cyn i'r plentyn farw, neu pan nad oes unrhyw berson o'r fath yn bodoli, cydsyniad person y mae perthynas gymhwysol rhyngddo a'r plentyn yr adeg honno.

- (4) Yn yr adran hon, nid yw penderfyniad neu benodiad a wneir gan blentyn ond yn ddilys os oedd y plentyn yn gymwys i ymdrin â'r mater o gydsyniad wrth ei wneud.
- (5) Yn yr adran hon, mae cyfeiriad at benodiad person neu bersonau i ymdrin â'r mater o gydsyniad yn gyfeiriad at benodiad o dan adran 8.
- (6) Nid yw'r adran hon yn gymwys i gydsyniad i weithgaredd trawsblannu sy'n ymwneud â thynnu deunydd perthnasol a eithrir (gweler adran 7 am ddarpariaeth mewn perthynas â hyn).

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Trawsblannu Dynol (Cymru) 2013, Croes Bennawd: Cydsynio. (See end of Document for details)

Gwybodaeth Cychwyn

- I5** A. 6 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 21(1)**
I6 A. 6 mewn grym ar 1.12.2015 gan **O.S. 2015/1679, ergl. 3(a)**

7 Cydsynio: gweithgareddau trawsblannu sy'n ymwneud â deunydd a eithrir

- (1) Mae'r adran hon yn darparu ar gyfer cydsyniad i weithgaredd trawsblannu sy'n ymwneud â thynnu deunydd perthnasol a eithrir.
- (2) Yn y Ddeddf hon, ystyr "deunydd perthnasol a eithrir" yw deunydd perthnasol o fath a bennir gan Weinidogion Cymru mewn rheoliadau.
- (3) Enghreifftiau o'r mathau o ddeunydd perthnasol y caniateir ei bennu'n ddeunydd perthnasol a eithrir yw meinweoedd cyfansawdd a mathau eraill o ddeunydd yr ystyrir bod eu tynnu a'u defnyddio yn ddull newydd.
- (4) Yn achos gweithgaredd trawsblannu sy'n ymwneud â thynnu deunydd perthnasol a eithrir mae cydsyniad datganedig yn ofynnol, ac mae rhaid i'r cydsyniad hwnnw fod yn benodol i dynnu deunydd perthnasol a eithrir.
- (5) I oedolyn, ar gyfer pob achos a grybwyllir yng ngholofn gyntaf Tabl 4, ystyr cydsyniad datganedig mewn perthynas â gweithgaredd yw'r ystyr a nodir yn ail golofn y tabl—

TABL 4

Yr achos	Ystyr cydsyniad datganedig
1. Mae'r oedolyn yn fyw.	Cydsyniad yr oedolyn.
2. Mae'r oedolyn wedi marw ac yr oedd penderfyniad gan yr oedolyn i gydsynio, neu i beidio â chydsynio, i'r gweithgaredd mewn grym yn union cyn iddo farw.	Cydsyniad yr oedolyn.
3. Mae'r oedolyn wedi marw, nid yw achos 2 yn gymwys, yr oedd yr oedolyn wedi penodi person neu bersonau i ymdrin â'r mater o gydsynio mewn perthynas â'r gweithgaredd ac mae rhywun yn gallu rhoi cydsyniad o dan y penodiad.	Cydsyniad a roddir gan y person neu'r personau a benodir.
4. Mae'r person wedi marw, nid yw achos 2 yn gymwys ac yr oedd yr oedolyn wedi penodi person neu bersonau i ymdrin â'r mater o gydsynio mewn perthynas â'r gweithgaredd, ond nid oes neb yn gallu rhoi cydsyniad o dan y penodiad.	Cydsyniad person y mae perthynas gymhwysol rhyngddo a'r oedolyn yn union cyn iddo farw.
5. Mae'r oedolyn wedi marw ac nid yw achosion 2, 3 na 4 yn gymwys mewn perthynas â'r oedolyn.	Cydsyniad person y mae perthynas gymhwysol rhyngddo a'r oedolyn yn union cyn iddo farw.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Trawsblannu Dynol (Cymru) 2013, Croes Bennawd: Cydsynio. (See end of Document for details)

- (6) I blentyn, ar gyfer pob achos a grybwyllir yng ngholofn gyntaf Tabl 5, ystyr cydsyniad datganedig mewn perthynas â gweithgaredd yw'r ystyr a nodir yn ail golofn y tabl—

TABL 5

Yr achos	Ystyr cydsyniad datganedig
1. Mae'r plentyn yn fyw ac nid yw achos 2 yn gymwys.	Cydsyniad y plentyn.
2. Mae'r plentyn yn fyw, nid oes unrhyw benderfyniad gan y plentyn i gydsynio, neu i beidio â chydsynio, i'r gweithgaredd mewn grym, ac nid yw'r plentyn yn gymwys i ymdrin â'r mater o gydsynio, neu, mae'n gymwys i ymdrin â'r mater ond yn methu â gwneud hynny.	Cydsyniad person sydd â chyfrifoldeb rhiant dros y plentyn.
3. Mae'r plentyn wedi marw ac yr oedd penderfyniad gan y plentyn i gydsynio, neu i beidio â chydsynio, i'r gweithgaredd mewn grym yn union cyn iddo farw.	Cydsyniad y plentyn.
4. Mae'r plentyn wedi marw, nid yw achos 3 yn gymwys, yr oedd y plentyn wedi penodi person neu bersonau i ymdrin â'r mater o gydsynio mewn perthynas â'r gweithgaredd ac mae rhywun yn gallu rhoi cydsyniad o dan y penodiad.	Cydsyniad a roddir gan y person neu'r personau a benodir.
5. Mae'r plentyn wedi marw, nid yw achos 3 yn gymwys ac yr oedd yr oedolyn wedi penodi person neu bersonau i ymdrin â'r mater o gydsynio mewn perthynas â'r gweithgaredd, ond nid oes neb yn gallu rhoi cydsyniad o dan y penodiad.	Cydsyniad person a oedd â chyfrifoldeb rhiant dros y plentyn yn union cyn i'r plentyn farw, neu pan nad oes unrhyw berson o'r fath yn bodoli, cydsyniad person y mae perthynas gymhwysol rhyngddo a'r plentyn yr adeg honno.
6. Mae'r plentyn wedi marw ac nid yw achosion 3, 4 na 5 yn gymwys mewn perthynas â'r plentyn.	Cydsyniad person a oedd â chyfrifoldeb rhiant dros y plentyn yn union cyn i'r plentyn farw, neu pan nad oes unrhyw berson o'r fath yn bodoli, cydsyniad person y mae perthynas gymhwysol rhyngddo a'r plentyn yr adeg honno.

- (7) Yn yr adran hon, nid yw penderfyniad neu benodiad a wneir gan blentyn ond yn ddilys os oedd y plentyn yn gymwys i ymdrin â'r mater o gydsyniad wrth ei wneud.
- (8) Yn yr adran hon, mae cyfeiriad at benodiad person neu bersonau i ymdrin â'r mater o gydsyniad yn gyfeiriad at benodiad o dan adran 8.

Gwybodaeth Cychwyn

- I7** A. 7 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 21(1)**
- I8** A. 7 mewn grym ar 12.9.2015 at ddibenion penodedig gan O.S. 2015/1679, **ergl. 2(a)**
- I9** A. 7 mewn grym ar 1.12.2015 i'r graddau nad yw eisoes mewn grym gan O.S. 2015/1679, **ergl. 3(b)**

8 Cynrychiolwyr penodedig

- (1) Caiff person benodi un neu ragor o bersonau i gynrychioli'r person ar ôl ei farwolaeth mewn perthynas â chydsyniad datganedig at ddibenion adran 3.
- (2) Caiff penodiad fod yn gyffredinol neu'n gyfyngedig i gydsyniad mewn perthynas ag unrhyw un neu ragor o weithgareddau trawsblannu a bennir yn y penodiad.
- (3) Caniateir i benodiad gael ei wneud ar lafar neu'n ysgrifenedig.
- (4) Dim ond os caiff ei wneud ym mhresenoldeb o leiaf ddau dyst sy'n bresennol yr un pryd y mae penodiad llafar yn ddilys.
- (5) Dim ond os yw un o'r canlynol yn wir y mae penodiad ysgrifenedig yn ddilys—
 - (a) ei fod wedi ei lofnodi gan y person sy'n ei wneud ym mhresenoldeb o leiaf un tyst sy'n ardystio'r llofnod,
 - (b) ei fod wedi ei lofnodi yn ôl cyfarwyddyd y person sy'n ei wneud, yn ei bresenoldeb ac ym mhresenoldeb o leiaf un tyst sy'n ardystio'r llofnod, neu
 - (c) ei fod wedi ei gynnwys yn ewyllys y person sy'n ei wneud, a honno'n ewyllys sydd wedi ei gwneud yn unol â gofynion adran 9 o Ddeddf Ewyllysiau 1837.
- (6) Pan fo person yn penodi dau berson neu ragor mewn perthynas â'r un gweithgaredd trawsblannu, maent i'w hystyried yn rhai sydd wedi eu penodi i weithredu ar y cyd ac yn unigol onid yw'r penodiad yn darparu eu bod wedi eu penodi i weithredu ar y cyd.
- (7) Caniateir i benodiad gael ei ddirymu ar unrhyw bryd.
- (8) Mae is-adrannau (3) i (5) yn gymwys i ddirymu penodiad yn yr un modd ag y maent yn gymwys i wneud penodiad o'r fath.
- (9) Caiff person a benodir ildio'r penodiad ar unrhyw bryd.
- (10) Ni chaiff person weithredu o dan benodiad—
 - (a) os nad yw'n oedolyn, neu
 - (b) os yw'r person o ddisgrifiad a ragnodir drwy reoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru.
- (11) Pan fo person wedi penodi person neu bersonau o dan adran 4 o Ddeddf Meinweoedd Dynol 2004 i ymdrin â'r mater o gydsynio mewn perthynas â gweithgaredd a wneir at ddibenion trawsblannu, mae'r person i'w drin hefyd fel un sydd wedi gwneud penodiad o dan yr adran hon mewn perthynas â'r gweithgaredd.
- (12) At ddiben adrannau 4(3), 5(4), 6(3) a 7 os nad yw'n rhesymol ymarferol cyfathrebu â pherson a benodir o dan yr adran hon o fewn yr amser sydd ar gael os yw'r cydsyniad i gael ei roi ar waith, mae'r person i gael ei drin fel pe na bai'n gallu rhoi cydsyniad i weithgaredd o dan y penodiad.

Newidiadau i ddeddfwriaeth: Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Trawsblannu Dynol (Cymru) 2013, Croes Bennawd: Cydsynio. (See end of Document for details)

Gwybodaeth Cychwyn

- I10** A. 8 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 21(1)**
I11 A. 8 mewn grym ar 12.9.2015 at ddibenion penodedig gan O.S. 2015/1679, **ergl. 2(a)**
I12 A. 8 mewn grym ar 1.12.2015 i'r graddau nad yw eisoes mewn grym gan O.S. 2015/1679, **ergl. 3(b)**

9 Gweithgareddau sy'n ymwneud â deunydd o oedolion nad yw'r galluedd ganddynt i gydsynio

- (1) Mae'r adran hon yn gymwys—
- (a) pan fo gweithgaredd trawsblannu o fewn adran 3(2)(c) neu (d) (storio neu ddefnyddio deunydd perthnasol sydd wedi dod o gorff dynol) sy'n cael ei wneud yng Nghymru yn ymwneud â deunydd perthnasol o gorff person ("P")—
 - (i) sy'n oedolyn, a
 - (ii) nad yw'r galluedd ganddo i gydsynio â'r gweithgaredd, a
 - (b) pan na fo unrhyw benderfyniad gan P i gydsynio, neu i beidio â chydsynio, i'r gweithgaredd mewn grym.
- (2) Ystyrir bod P wedi cydsynio i'r gweithgaredd os yw'r gweithgaredd wedi ei wneud mewn amgylchiadau o fath a bennir drwy reoliadau a wneir gan Weinidogion Cymru.

Gwybodaeth Cychwyn

- I13** A. 9 ddim mewn grym ar y Cydsyniad Brenhinol, gweler **a. 21(1)**
I14 A. 9 mewn grym ar 12.9.2015 at ddibenion penodedig gan O.S. 2015/1679, **ergl. 2(a)**
I15 A. 9 mewn grym ar 1.12.2015 i'r graddau nad yw eisoes mewn grym gan O.S. 2015/1679, **ergl. 3(b)**

Newidiadau i ddeddfwriaeth:

Ar hyn o bryd nid oes unrhyw effeithiau heb eu gweithredu yn hysbys ar gyfer y Deddf Trawsblannu Dynol (Cymru) 2013, Croes Bennawd: Cydsynio.